Ч. 114 Неділя 23 мая (4 червня) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Збори руских послів і комунікат о тих зборах. — Барометер політичний то спадае, то іде в гору. — Арештоване Паті де Кляма.)

Дня 1. червня відбули ся у Львові довірочні збори руских послів соймових і Ради державної в тій цїли, щоби нарадити ся над тим, яке становище мають заняти посли до Ради державної супротив проголошеної недавно проґрами лївицї. Збори ті скликав пос. Барвіньский. Зборам проводив член краєвого Видїлу і посол соймовий, др. Савчак. Пос. Барвіньский здав справу з теперішної політичної ситуациї взагалї, як і з нарад екзекутивного комітету правицї, який в тій справі і в справі угорскої угоди відбув свої засїданя у Відни в днях 25. і 27. мая. В дискусиї, що вивязала ся на тему язикового питаня, взяли участь наспівші до Львова посли, як і запрошені мужі довіря. Справу обговорено всесторонно, а Руслан оголосив в сїй справі слїдуючий комунікат: „Зібрані на дни 1. червня у Львові соймові посли і державної Ради ухвалили: Посли рускі узнають потребу, перевести розправу над проґрамою лївицї в екзекутивнім комітетї правицї, як і конечність домагати ся від правицї і правительства управильненя національно-політичних відносин в Галичинї і на Буковинї“.

Як звістно, збори екзекутивного комітету правицї відбудуть ся вже 6 червня, в котрих з руских послів возьме участь пос. Барвіньский. Вчера (2 червня) відбули ся в Люблянї збори словіньских і хорватских послів в тім самім предметї, а чеські посли відбули вже спільну свою нараду 30. мая в Празї.

Ситуация полїтична зміняе ся як теперішна погода, а барометер політичний то спадае то іде в гору. Нинї доносять, що він знов пішов в гору. Здае ся іменно, що настала охота до компромісу, бодай віденьскі ґазети кажуть того здогадувати ся. N. W. Tagblatt висказуе надію, що не есть ніяк виключене, що нинї або завтра виринe проект, котрий мимо становища обох кабінетів буде надавати ся до дискутованя і може покаже дорогу до виходу з кризи. А Vaterland знов пише: Коли нас добре поінформовано, то суть тепер дві формулки компромісові. Може бути, що Сель, котрого прецї називають „Formel-Koloman“, принесе ще трету формулку. Не можна о тім сумнївати ся, що знайде ся мирна дорога і конфлїкт буде залагоджений без дальшого заколоту, що також і сим разом треба приписати надзвичайній терпеливости, мудростости і досьвідови Монарха.

Полковник Паті де Клям есть той самий, на котрого яко на виновника цїлого процесу і засуду Драйфуса вказував Золя в своїм отвертім листї до президента Фора, що зачинав ся словами „J'accuse“ (обжаловую). Після зізнань майора Кінета був Паті де Клям тою завоальованою дамою, що хотїла кинути підозріне на Драйфуса і писала листи до Естерґазого. Паті де Кляма арештовано за то, що він допустив ся фальшованя актів. Наказ арештованя видав міністер війни Кранц в порозуміню з президентом міністрів Дюпю. Чи Паті де Клям буде ставлений перед суд воєнний, ще не знати. Говорено, що Паті де Кляма арештовано за его отверте письмо до міністра війни. Тим часом міністер війни приказав оголосити, що казав арештувати де Кляма лиш внаслїдок зізнань майора Кінета (Cuignet) і результатів розправи касацийного трибуналу. А зізнаня Кінета були такі: Коли викрито фальшованя Ганріґо, Кавеняк спитав фальшівника, чи він не мав яких спільників. На то полковник Ґанрі по хвили надуманя відповів: Я сам то робив. На то сказав Кіне: Я переконаний, що Ганрі не сказав правди і що головним виновником фальшованя есть полковник Паті де Клям. Ще перед аферою Драйфуса брав ся Паті з причини всіляких приватних справ до підозріних маневрів. В справі Драйфуса, мимо наказаної тайни, повідомив він прасу о довершенім арештованю і видав ґазетї Eclair тайний документ, що зачинае ся від слів: „Cette canaille de D...“, котрий однак перекрутив вставляючи замість букви „D“ назвище Драйфуса. Майже рівночасно, коли появив ся фальзифікат Ганрі'го — говорив Кіне дальше — наспіло до міністерства війни під адресою Драйфуса повідомлене о якімсь вінчаню, а на картї тій межи рядками були виписані т. зв. симпатичним чорнилом слова, котрі мали кинути на Драйфуса підозріне, але були писані в той сам відворотний спосіб який можна сконстатувати в листах т. зв. завоальованої дами до Естергазого. Тою завоальованою дамою не був ніхто инший лиш Паті де Клям.

Про само арештоване доносить „Liberté“; Паті де Кляма арештовано в четвер вечером о 7 год. в его помешканю. Разом з ним були тогди его жінка і теща. Офіцир, котрому поручено его арештувати, шепнув ему щось до уха а Паті де Клям відповів, що готов піти з ним. Арештоване зовсім его не перепудило і він, видко, був на то приготовлений, лиш сподївав ся, що то наступить аж

2)

Упрямий.

(З данського — Вільгельма Естерґарда).

(Дальше).

Від дня як побрали ся, не чути було довший час нічого о Івановій упертости, і звістно було в цїлім селї, що Катерина мала свої тайні средства, котрими держала его в своїх руках. Охоту, стати моряком, вигнала з него цїлковито, бо він не згадував більше нї слівцем о тім, лиш сидів терпеливо від рана до вечера і латав сільским дїтям чоботи, а она так само пильнувала свого ткацкого варстату.

Але дуже добре обізнані люди казали, що в перших початках подружа прийшло між Катериною а єї чоловіком до великої бучі. Він не хотів робити як она хотїла, і тоді почала его бити гачком, тим самим оружием, якого уживала свого часу на небіжчика Расмуса і Лярса.

Іван приймив побої спокійно — він же привик до того і в батьківскім домі і у шевця в науці — але чи то тому, що тепер побила его жінка і его то більше діймило, чи для чого иншого, досить, що він щез вечер з хати, так само як в день вінчаня.

Катерина мусїла другий раз его шукати. Був ясний місячний вечер і можна було бачити далеко море, що котило легко свої филї по піску і каміню. Човна, що як звичайно о тім часї лежали коло насипів на березї, кидали широку тїнь, а дальше від берега на широкій сріблистій поверхни води, плило якесь човно з розпущеними вітрилами.

Катерина побігла над берег. На старім рибацкім човні найшла шапку і камізольку, і коли поглянула на море, побачила, як якийсь чоловік поволи ішов водою в море. І він не переставав іти так спокійно і холоднокровно, немов би проходжував ся дорогою.

Берег спадае в море в тім місци дуже лагідно, так що треба добрий кусень увійти, заки дійде ся до глубшої води. Чоловік був вже яких сто ліктів від берега а ще вода не сягала ему глубше як до пояса. Треба було сильної волї і не аби якого завзятя, аби в той спосіб відобрати собі жите.

Але Катерина знала, чого хотїла. Она скинула черевики і спідницю і пустила ся у воду ще ширшими кроками як він.

Він вже так далеко зайшов, що вода сягала ему до половини грудий, але в тій самій хвили, як він хотів схилити голову під воду, вхопила его Катерина за карк і потягнула его два, три метри до берега.

Він пробовав вирвати ся їй і они почали бороти ся, так що вода довкола них пінила ся і плюскотїла. Він був добре збудований і звинний хлопець, але був ще за слабий, а она мала силу більшу як не один мужчина. Коли він надто пручав ся і она не могла собі дати з ним ради, занурила его голову під воду, держала его так з пів минути, аж не стало ему віддиху, і потягнула его відтак на берег, де два, три удари в плече привернули его назад до житя.

Відтак пішли обоє до дому.

Она не била его більше, але що не дармо звали єї в селї розумною, то винайшла инші способи, аби его вилїчити від примх.

Друга суперечка, яка була між ними, мала таку причину. При березї розбив ся якийсь француский корабель і між иншими викиненими на берег річами була там і бочка вина, котру Катерина потайки принесла до дому. Отже Іван мав ту бочку занести до міста і виміняти єї там за инші річи, яких они в хатї більше потребували. Якби его питали звідки він єї мае, то мав сказати, що чужі моряки дали їм бочку вина за поміч при ратованю корабля. В такий спосіб не буде ніяких неприємностий.

Але Іван рішучо спротивив ся тому. Нехай она сама так циганить, відповів він їй. Як хоче сидїти в арештї, то про него, най їй буде; его би то навіть тїшило як би побачив, що єї ведуть, але він не гадае покутувати з нею. Впрочім він заєдно просить Господа, аби

по рішеню трибуналу касаційного. Бельгійскі его свояки з родини ґрафів д'Юрсель і приятелї хотїли ему дораджувати, щоби він втїкав до Бельгії, але нїхто не мав відваги то ему сказати. Паті говорив заєдно голосом певним себе, що не має нїчого спільного з Естергазим і не хоче іти за его приміром.

Новинки.

Львів дня 3-го червня 1899.

— **Іменованя.** Н. Президент Мінїстрів іменував старших комісарів повітових Ад. Тірмана і Казим. Буковчика старостами, а комісаря повітового Винк. Добровольского секретарем при гал. Намістництві. — Є. В. Цїсар надав радникови будівництва Йос. Бравнсайсови титул і характер старшого радника будівництва. — Мінїстерство торговлї іменувало рахункового підофіцира Андр. Ковальского почтовим асистентом, а дирекция почт і телєґрафів призначила его до Чорткова.

— **Вибори до ради міста Львова.** На засїданю ради міскої у Львові в середу повідомив віцепрезидент міста п. Шаер радних, що виборча комісия скінчила в середу свою працю, сконстатувавши, що вибрано 98 членів нової ради. Тїснїйший вибір двох радних розписано на день 6-го с. м., а доповняючий вибір на місце помершого Чапчиньского на 7 червня. Рада приймила то заявлене до відомости.

— **Посади при „Днїстрі“.** Товариство взаїмних убезпечень „Днїстер“ потребує кілька практикантів з укінченою 8-ою клясою ґімн. і 4 писарів з дуже красним письмом за винагородою 30 зр. місячно. Поданя враз з сьвідоцтвами, пробою письма і curriculum vitae, належить вносити найдальше до 15-го червня с. р. — В браку сьвідоцтв вистарчать відписи або і само curriculum vitae, під услівєм, що на случай принятя будуть предложені оріґінальні сьвідоцтва. — *Дирекция.*

— **Переклади Шевченка на сербску мову.** Сербска ілюстрована наукова часопись „Нада“ (Надія), що виходить уже пятий рік у Сараєві, надрукована в 9. числї за сей рік (з 1. мая) три думки Шевченка в перекладї на сербску мову, а то: 1) Тече вода, але не чує ‖ Истечьи посвема; 2) Вjетре буjни, вjетре буjни, ‖ Ти говориш з морем; 3) Па што меня црне очи, ‖ Обрвице црне. Переклад зладив дуже красно сербский поет др. Авґуст Гарамбашіч. Таких перекладів має він більше і надрукує їх небавом.

— **За демонстрацию против православного митрополита Аркадия Чуперковича** видалив сенат черновецкого унїверситету головного виновника, слухача прав Емиля Служаньского, на 3 семестри з унїверситету, слухача прав Євсевія Антоновича, на один семестер, а риґорозантови богословія Адрияновн Дессияновн, заборонив складати риґорози на черновецкім унїверситетї. Слухача фільософії Емануїла Антоновича, передано до покараня колеґії професорів фільософічного факультету. Всїх тих покарано перед тим за тую демонстрацию також в дорозї поліцийній, а іменно Дессияна і Служаньского засуджено на 14 днїв арешту або 100 зр. кари, а обох Антоновичів по 7 днїв або по 50 зр. кари. Крім того веде ся против згаданих також слїдство в суді о публичне насильство.

— **Музики войскові** будуть грати в місяци червни:ві второк дня 6-го червня 24 полк перед головною командою, в четвер дня 8-го полк 30 перед головною вартівнею, ві второк дня 13-го полк 15 в єзуїтскім огородї, дня 15-го в четвер полк 80 перед інвалїдами, дня 20 го ві второк полк 24 в єзуїтскім огородї, дня 22-го в четвер полк 30 перед намістництвом, дня 27-го ві второк полк 15 перед головною командою, дня 30-го в пятницю полк 30 на Високім замку.

— **Важне для подорожуючих в Карпати.** Ц. к. Дирекция зелїзниць оповіщує: В цїли побільшеня руху прогулькового до всхідних Бескидів, буде ся видавати в часї від 15 мая до 30 вересня 1899 карти поворотні II. і III. кляси, з 3-дневною важностию по цїнах знижених о 50% зі Львова, Стрия, Тернополя, Коломиї, Станиславова, Тернополя (на Острів-Березовиця-Галич) і Потутор (на Галич) до всїх стаций лежачих на шляху Дора-Ворохта в слїдуючих днях і до слїдуючих поїздів особових: у Львові в кожду суботу і в день перед кождим сьвятом до поїзду ч. 317, 311 і 313 (поїзд ч. 313 не має в Станиславові безпосередного получення і буде ся видавати до згаданого поїзду карти лишень в часї від 1 червня до 15 вересня 1899), в недїлї і сьвята до поїзду ч. 317; в Стрию в кожду суботу і в день перед кождим сьвятом до поїзду ч. 1211 і 1219, в недїлї і сьвята до поїзду ч. 1211; в Чернівцях і в Коломиї в кожду суботу і в день перед кождим сьвятом до поїзду ч. 318; в Станиславові в кожду суботу і в день перед кождим сьвятом до поїзду ч. 3113 і 3111, в недїлї і сьвята до поїзду ч. 3115 і 3111; в Тернополи і Потуторах в кожду суботу і в день перед кождим сьвятом також в недїлї і сьвята до поїзду ч. 3311. Карти поворотні будуть ся видавати в сьвята римо-кат. і греко-кат. обряду.

— **Крадїж в церкві.** З Перемишлянщини пишуть: Дня 27-го мая закрали ся невислїджені злодїї до церкви в Добряничах, перемишляньского повіта і забрали зі скарбони 152 зр. готівкою. Злодїї були видко добре обзнакомлені з церквою, бо в захристиї розбили над дверми мур, опісля друком відсунули засуву і отворили двері.

— **„Народна Торговля“** в Станиславові перенесла в місяци маю свій склад до обширнїйшого і вигіднїйшого льокалю в ринку під ч. 23, де устроїла маґазин крамничний, а для вигоди місцевих і приїзжих гостий, комнату до перекусок.

— **Самоубийство старця.** Зарібник Антін Карпинець, переходячи вчера по 4-ій годинї пополудни коло Пелчиньского ставу, стрітив над берегом старця, котрий его задержав, питаючи, чи можна тут купати ся. Карпинець відповів, що можна, але треба за то заплатити. Тодї просив его старець, аби его відвів до потока, що веде від будинків електричної зелїзницї до ставу. Коли прийшли на місце, велїв старець здоймити собі чоботи, дав Карпинцеви за ту услугу два крейцарі і велїв відійти. Ледве Карпинець увійшов кількадесять кроків, обернув ся немов би що причував і побачив, як той старець кинув ся до потока головою на діл. Наполоханий почав кликати о поміч, збігли ся люди і витягнули старця з потока. Коли его витягали, кричав старець: „Не ратуйте мене!“, а кілька хвиль потім зімлїв. Візвано поготівлє стациї ратункової, котре застало вже старця мертвим. Поліцийне слїдство виказало, що самоубийником був Сильвестер Рафальонт з дому убогих сьв. Лазаря при ул. Коперника. Після зізнань настоятельки заведеня, терпів він на недугу легких і згадував від давна, що мусить закінчити самоубийством, бо єсть невилїчимо хорий. Трупа відвезено до трупарнї.

— **Огонь в Добромили,** о якім телєґрафували вчера до Львова з Перемишля, не був цїлком такий грізний; згоріло лише 6 домів, між ними один, де містила ся почта і телєґраф. Займило ся від люльки сїно на подї заїздного дому Германа Кнобля в ринку, а від него огонь перекинув ся на сусїдні доми. До гашеня прибуло кілька сторожий пожарних з доохрестних міст: з Хирова, Нового міста, Нижанкович і від оо. Єзуїтів з Вакінчич. Завдяки трудам сторожий огневих удало ся около 5-ої години по полудни зльокалїзувати огонь, а о год. 10-ій вечером угашено его цїлковито. Шкода виносить до 10.000 зр. і була лише в половинї обезпечена.

— **Огонь.** В Озірній під Тернополем згоріло ві второк 33 хат і будинків селяньских.

— **Злобна циркова дама.** Недавно арештовано в Аміян якусь паню Сару Ґольд, розведену графиню, по причинї слїдуючої авантури. Сїй панї зафантовали вірителї меблї; коли прийшов екзекутор, аби продати ті меблї, панї Ґольд сказала ему в крайнім обуреню, що приготовила вже всьо на его принятє. І справдї: всї річи, килими, образи, всьо було порізане, потяте в дрібні куснї. Послїдний кінь лежав в стайнї, застрілений з револьвера. Розуміє ся, о продажи не було навіть і бесїди, але суд казав мимо того арештувати циркову даму.

его хоронив перед гріхами і безбожностию, хоч він примушений жити разом з такою проклятою відьмою і злодійкою.

Катерина сидїла якийсь час мовчки і злобно усьміхала ся. Але відтак придумала спосіб, як би до тої річи взяти ся.

— Го, го, чоловіченьку, тобі здає ся, що ти такий праведний! Одно моє слово могло би тобі показати, що ти грішник і ще який; коли ти вже на сьвіт прийшов, то вже лихий мав тебе в своїх руках.

Не так ті слова, як єї погляд замкнув нараз Іванови уста. Він ще не розумів до чого она іде, однако здавалось ему, немов би она нїколи не була така страшна і погана як тепер, а що люди в селї говорили, що она знає ся на ріжних штуках, то може було найлїпше, не дразнити єї більше. Погадавши о тім замовк; але Катерина побачила тепер, що єї слова зробили на чоловіцї вражінє а она була людина, що уміла покористувати ся такими річами.

— Ах ти дурню — ти хочеш опирати ся менї? І то має бути вдяка за моє милосердіє! Але хоч би ти мене у гріб загнав твоїм упрямством і злобою, то знай то, що инші перед тобою затаїли. Бо о тім ти може чув, що той хто є причиною смерти другого чоловіка, мусить сам пропасти і що его житє буде прокльоном і мукою....

Він видивив ся на неї наполоханий, не знаючи добре, чи она чи він зійшов з розуму; але она говорила дальше:

— Ти причиною смерти твоєї матери, ти, ти! Мусїла умирати, бо ти чортячий накорінок, що узрів сьвітло в нуждї і нещастю. А як не віриш, то я покажу тобі сьвідоцтво від пастора і доктора, що кожде моє слово то чиста правда...

Іван чим раз більше бояв ся. Він вправдї чув в дитиньстві, що его мати умерла, як він прийшов на сьвіт, але що він потомок чорта, того він перше не знав.

Не промовивши слова вийшов з комнати і не міг цїлу ніч замкнути ока.

Але Катерина не перестала на тім. Від тепер представляла ему кождого дня, що лихий має над ним силу, що для него не було би ратунку, колиб він не мав щастя, ворожу силу заклинати.

Так зробив ся з Івана побожний християнин. І в тім не було нїчого злого. Але на то очевидно Катерина нїколи не числила, що его побожність заведе его до иншого табору, де він їй цїлком вирве ся з рук.

То так склало ся, що в селї мешкала жінка, називцем Анна Тіпперуп. Она належала, як сама хвалила ся, до вибраних між побожними християнами і жила з того, що брала до себе дїти на вихованє з дому убогих. У неї шукав Іван одного дня прибіжища а коли Катерина аж надто нагнала ему страху чортом і в своїм пригнобленю прийшло ему на гадку спитати єї, чи справдї можлива то річ, аби він був призначений на вічну нужду і погибель тут на земли і там за гробом.

Анна Тіпперуп, пізнавши, що може придбати для свого малого стада одну заблукану вівцю, приймила Івана з отвертими руками, а що крім того сподобалась їй гадка, аби Катеринї зробити збитка, то впевняла его, що доси був він на цїлком фальшивій дорозї і що мусить инакше робити, як хоче очистити ся від гріхів. Позаяк звістна річ, що Катерина стояла сама в звязи з лихим, то чей він порозуміє, що она цїлком не до того, аби ему вказати дорогу до поправи і очищеня від гріхів. То мігби він зробити хиба лиш тодї, колиби прилучив ся до Анни Тіпперуп і ходив разом з иншими на релїґійні збори до неї. Вкінци порадила би ему ще одно: нехай дома голосно молить ся і голосно співає побожні пісни, а як би Катеринї то не подобало ся, нехай вхопить за гачок і научить єї боязни божої і покори, як стоїть в письмі, бо в послїдних лїтах він набрав сили, так що вже зможе дати собі раду з лихою жінкою.

(Конець буде).

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Коли розпочинати косовицю. Скоро трава і взагалі ростини, призначені на пашу, зачинають цвисти, то знак, що вже найвисша пора косити. Діло, бачите, не так в тім, щоби трава або взагалі ростини пастівні виросли і вибуяли, як більше в тім, щоби они були як найпоживнійші для домашних зьвірят і як найбільше стравні. А річ певна, що з тої пори, коли ростини зачинають цвисти, в листю і стеблах робить ся менше білковини і товщу, а за то ростини більше деревіють, а через то суть і менше поживні і менше стравні. Виходить з того, що не великий хосен, коли на масу есть більше сіна, але оно менше поживне і стравне. Длятого треба найпізнійше тогди косити, коли ростини зачинають цвисти. Але скоро красна погода, то не треба довго надумувати ся і розпочинати косовицю вже скорше, бо як звістно, в косовицю бувають часто зливи, а тогди можна мати в сіні велику шкоду від дощу; коли его вода не забере або оно не зігниє, то вимокне і стратить на вартости. Коли погода сприяє, то треба досьвіта косити, а коли підосхне, раз або два рази обернути, а під вечер, коли зівяне, граблями згорнути покосами в копички. Тоті копички, хоч би й дощ упав, обсихають на другий день борзо. Конюшина, люцерна, еспарзета, мають більше сочисті вила і схнуть поволійше, а часто обертати їх не можна, бо листє кришить ся, отже мусять день, два лежати на покосах. Червону конюшину і люцерну треба косити, коли зачинає цвисти, а еспарзету, коли есть в повнім розцьвіті. Мішанку трави з конюшиною косить ся, заким зачне цвисти, бо сіяні трави сгають скорше деревисті, як трави на луках.

— Квашена і прасована паша. Крім робленя сїна, значить ся, сушеня паші на сонци, суть ще два способи прятаня паші на довший час: 1) Квашена паша робить ся найчастійше із зеленої кукурудзи, бурачиня, червоної конюшини і трави особливо тогди, коли слота не дає зробити з неї сїна і отави. Квашену пашу робить ся так: Копає ся яму на півтора або на метер і три чверти широку, на метер і чверть або на півтора метра глубоку і так довгу, як потреба, значить ся, кілько хто хоче заквасити паші. Стїни тої ями мають бути рівні і прості а угли треба заокруглити, щоби добре було натолочувати пашу і щоби в углах не лишало ся порожне місце. Отже в ту яму звозить ся пашу і скидає ся: листє з капусти, бурачинє, вику, інкарнатку, кукурудзу (кіньский зуб), траву і т. п. Кукурудзу треба ще покраяти на січкарни на кілька частий і все то сипати у яму тонкими верствами і добре притолочувати; особливо же треба на то уважати, щоби попри стїнах ями не було порожних місць. Так наповняє ся яму ще на метер понад еї береги а при тім уважає ся, щоби класти пашу більше менше рівно з берегами ями, так, щоби она коли буде осїдати, сунула ся в яму. Коли вже всю пашу зложить ся, треба ще краї понад ямою зрівнати різаком, вкрити зверха трохи соломою а відтак присипати землею і добре притолочувати. Землю треба всипати на пів метра грубо, а коли она по якімсь часї осяде і попукає, треба розколини знов зарівнати і землю притолочити. Паша зачне тогди киснути і до 6 або 8 ведїль зробить ся приятно квасна а до чверть року таки зовсїм добре укисне і дасть ся так навіть 2 роки держати. При набираню треба землю з краю відгорнути, здоймити верхву часть паші, а відтак відрізувати квашену пашу тонкими верствами впоперек на денні порциї. Так уквашена паша дуже добра особливо під конець зими і худобина їсть еї охотно. — 2) Прасована або солодка паша. І сей рід паші можуть поменші господарі робити лиш в ямах подібно як квашену пашу; в більших господарствах уживає ся до того відповідних прас. Яму на прасовану пашу копає ся відповідно до скількости паші, досить глубоку а стїни окладає ся дошками або обмуровує ся. До такої ями звозить ся сьвіжо скошену пашу, коли еї била тонкі, зараз, а коли грубі, то лишає ся еї на поли, щоби зівяла. Пашу скидає ся просто з воза в яму але не толочить ся; лишає ся еї так на купі щоби загріла ся бодай на 58 степенів Цельзия. (До робленя прасованої паші треба мати термометер). До 24 годин, часом аж за 2 або 3 днї паша загріє ся сама від себе і тогди треба еї добре потолочити так, щоби всюди добре припирала до стїн і небуло нїгде приступу воздуха, бо в противнім случаю кипе ся плїснь і паша буде гнити. На першу утолочену верству скидає ся знов другу нову, але знов не толочить ся еї, а лишає ся щоби загріла ся до 58 степ. а тогди аж толочить ся знову. Так укладає ся пашу аж понад яму, боки обрізує ся різаком, щоби при осїданю паші добре входили в яму і наконець вкриває ся або дошками, на котрі кладе ся камінє або цегли щоби добре важили і прасували пашу, або вкриває ся землею на метер грубо і притолочує ся. Розуміє ся, що яму треба вибирати в сухім місци і рівцями забезпечити, щоби вода до неї не набігала. Щоби зміряти теплоту в паші, то острим колом пробиває ся в паші діру і спускає ся в ню термометер на шнурку, котрий відтак треба борзо витягнути і відчитати степені. Робленє прасованої паші есть тогди добре, коли слота і великі зливи не дають зробити сїна.

— Що то туберкульоза (сухоти) і яка на ню рада (II). Після др. Френкля може чоловік набрати ся туберкулових прутнїв (заразити ся сухотами) або зі скірн і слизниць (слизових болонок) або з жолудка (отже через молоко, масло і мясо туберкулїчної худоби) або з легких. Найчастійше набирають ся люди туберкулових прутнїв з легких в той спосіб, що н. пр. хтось, що має туберкульозу (сухоти), чихає або кашляє і розкидує заразники по земли, до хустки від носа, або по одежи; засхла материя дістає ся відтак з заразниками яко порох до легких здорових людий і они заражують ся. Др. Френкель остерігає дуже перед тим, щоби не їсти непраженого молока, бо то зовсїм не байка і не видумка, що люди набирають ся туберкулів від коров, що мають перлицю; так само й масло від таких коров може бути зарazливе. Він доказував також, що зараженє відбуває ся найчастійше лиш в помешканях, а не на дворі. Просторі, здорові, ясні помешканя суть важним средством против зараженя туберкуловими прутнями. — Др. Пфайфер (з Берлина) казав, що туберкульоза легких есть двояка: она буває якийсь час хоч короткий поединча і не викликує нїяких инших хоробливих проявів. Але звичайно до туберкулових прутнїв в легких прилучають ся ще й другі (н. пр. бацилї званий Streptococcus) і тогди настає мішане зараженє, котре звичайно називаємо „сухотами легких“; тогди приходить горячка, від котрої недужий схне. Сухітники з такою мішаниною заразників суть дуже небезпечні для тих, що мають лиш поединчі сухоти і длятого одних від других треба відділяти.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

Ціна збіжа: Відень 31 мая: Пшениця 8.90—10.15; жито 7.55—7.90; ячмінь 6.70—9.00; овес 5.80—6.80. — Тернопіль 29 мая: пшениця 8.35—8.40; жито 6.25—6.35; ячмінь 5.20—5.40; овес 5.30—5.40; кукуруза (стара) 0.00—0.00; гречка 6.40—6.50. — Чернівці 23 мая: Пшениця 8.40—8.60; жито 6.50—6.60; ячмінь (броварний) 0.00—0.00; овес 5.30—5.40; ріпак 00.00—00.00; кукуруза 4.25—4.35.

Ціна телят, безрог і овець на заріз: На торг до Відня привезено дня 31 мая 4516 штук телят, 2720 штук живих а 1153 штук патрошених безрог, 209 штук патрошених овець і 598 штук ягнят. Плачено за телята живі по 34 до 40 кр., за найлїпші 50 до 54 кр.; за патрош. телята 40 до 46 кр.; за молоді безроги 40 до 48 кр.; за патрошені тяжкі 48 до 56 кр.; за патрошені вівцї по 34 до 42 кр. за кільо. За ягнята плачено по 5 до 13 зр. за пару.

Телеґрами.

Париж 3 червня. Чутка о арештованю ґенерала Мерсієра есть безосновна.

Александрия (в Єгипті) 3 червня. Сконстатовано тут 10 случаїв джуми, з тих 2 закінчили ся смертию.

Париж 3 червня. Доси вісїм членів трибуналу касаційного сформулювало свое мнїнє. Вирок буде мабуть аж в понедїлок оголошений.

Відень 3 червня. Є. Вел. Цїсар принимав вчера на окремих авдиенциях президента мінїстрів ґр. Туна і мінїстра ґр. Ґолуховского.

Триест 3 червня. Для всїх кораблів і товарів з Александриї назначено, з причини джуми в тім містї, 7-дневну, а для кораблів, що везуть путників, 10-дневну карантану.

Брукселя 3 червня. Паті де Клям зложив у свого тестя ґр. д'Юрсель в Брукселї листи компромітуючі ґенералів Боадефра, Мерсієра, Ґонса і Пелїє. Ґр. д'Юрсель виїхав до Парижа, щоби ті документи віддати адвокатови, котрий боронить Паті де Кляма.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).